

Jumalateenistus Nõos P, 30.01.22 kell 11.00, 4. pühapäev *post Epiphania*s

Lektsioonid: Js 51:9–16; Mt 8:23–27

Pihikõne: Ps 39:8

Jutlus: 2Kr 1:8–11

Laulud: 385 (1–6); 336 (1–3, 4); 389 (1–2); 291 (1–2)

Me ei taha ju, vennad, et teile jääks teadmata, kuidas meid Aasias ahistati: meid koormati üliväga üle meie jõu, nii et me koguni kahtlesime oma ellujäämises. Jah, meil oli meie endi arvates surmakäsk juba käes, et me ei loodaks endi, vaid Jumala peale, kes surnud üles äratab. Tema päästis meid sellest määratu suurest surmast ja päästab veelgi – tema, kelle peale me loodame. Jah, ta päästab edaspidigi, kui ka teie eestpalvetega meile appi tulete, nii et paljud tänaksid meile paljude inimeste eestpalvete tõttu Jumalalt osaks saanud armuanni eest.

Piibliteaduses on paljud veendunud, et meie kirjakohta taustaks on Ap 19:23–40 kirjeldatud hõbesepade mäss Efesoses. Luukas Ap autorina ei jäta küll muljet sellest, et Pauluse käsi oleks seal kuidagi väga halvasti käinud. Kuid võib siiski arvata, et Paulusel seal mässava rahvahulga käes ka väga hästi ei käinud: pidasid ju Efesose hõbesepad teda toimuva peasüüdlaseks. Küsimus oli hõbedast Artemise templi kujukeste valmistamise kui tasuva äri kadumises, sest Paulus õpetas, et valmistatud asjad ei saa olla jumalad. Niisiis olid konflikti sattunud Jumal ja mammona!

Kui meie kirjakohta hõbesepade mässuga siduvail piibliteadlastel on õigus, siis võis Paulus määratseva rahvahulga meelevaldas hakata tööpoolest kahtlema oma ellujäämises. Meie kirjakohtas põhjendab ta seda sellega, et Jumal pani ta proovile: Jumal soovis, et Paulus ei loodaks enda, vaid Jumala peale, kes ainsana surnuist üles äratab. Küllap oli siis Pauluse ahistus nii suur, et tal ei jäänudki enam üle muule loota kui ülestõusmisele surnuist. Lootust maise elu jätkumiseks enam polnud.

Ja ometi Paulus pääses, seda kahel põhjusel. Esimene neist: Jumal tuli talle appi. Teine põhjus: tal oli eestpalvetajaid.

Vaadakem korraks seda olukorda, mida Luukas Ap 19:23–40 kirjeldab. Ap 19:32 on nimetatud rahvahulga meeleseisundit: „Ühed karjusid nüüd üht, teised teist, sest rahvakogu oli segaduses, suurem hulk ei teadnudki, misjaoks nad olid kokku tulnud.“

Ühesõnaga valitses stiihia. Umbes samasugune stiihia nagu tabas ennist loetud altarikirjakohas Jeesuse jüngreid, kes järvel paadiga sõitsid. Mt 8:24 öeldi ju, et „järvel tõusis suur torm, nii et lained katsid paadi.“ Ka meie tänases VT altarikirjakohas Js 51:9–16 kirjeldatakse merekoletist ja mersügavikke. Eesmärk on näidata, et inimesed olid loodusjõudude meelevaldas.

Suure rahvahulga teadmatu tegutsemine on võrreldav mässava järve, mere või isegi merekoletisega. Neid on raske rahustada, sest sadade, tuhandete kaupa ei analüüsi inimesed olukorda mõistusega, vaid valitsevad emotsioonid.

Mina pole kunagi olnud sellise stiihilise rahvahulga käes ja seetõttu pole ma inimene, kes seda tunnet kirjeldada oskaks. Oskan tuua ainult positiivse näite, mil hiigelsuur rahvahulk on ühe inimese suhtes heatahtlikult meelestatud ja see on sellele inimesele imeline kogemus.

Olen kuulnud kõnelevat oma tuttavaid, kes on juhatanud Tallinna lauluväljakul 20 000-pealist laulukoori ja nimetanud seda kogemust oma senise elu võimsamaks. Tööpoolest, on võimas tunne, kui sina, nõder inimene juhid stiihiat!

Kuid häda sellele, kes satub sellise rahvahulga pahameele kätte! Ja Paulusega nähtavasti just nii juhtuski.

Kuidas siis Jumal selles loos sekkus? Ta saatis inglid, inimestest saadikud, kes lahendasid olukorra, nii et rahvas rahunes. Ap 19:33 on öeldud: „Siis mõned rahva hulgast selgitasid olukorda Aleksandrosele, kelle juudid olid ette lükanud. Aleksandros aga viipas käega, tahtes pidada rahvakoosoleku ees kaitsekõnet.“

Mida see tähendab? Seda, et rahva hulgas oli inimesi, kes tahtsid Paulust päästa! Need inimesed, kes jäävad meile tundmatuks, palusid juut Aleksandrost, kelle nime on Luukas pidanud vajalikuks

ära märkida. Aleksandros tegigi julgelt katsed, kuid ta ei leidnud rahvahulga silmis usaldust, kuna ta oli rahvahulgast erinevast rahvusest.

Siis aga astub mängu linnakirjutaja, nähtavasti kreeklane, kes võtab sõna Aleksandroselt üle ja peab Ap 19:35j geniaalse kõne: „Efesose mehed, kas on ühtegi inimest, kes ei tea, et efeslaste linn on suure Artemise ja tema taevast mahalangenud kuju hoidja? Et see on vaieldamatu tõsiasi, siis on teie kohus vait olla ja mitte midagi ennatlikult ette võtta. Te ju olete siia toonud need mehed, kes ei ole templiriisujad ega meie jumalanna teotajad. Kui nüüd Demeetriusel ja temaga koos olevatel käsitöölistel on kellegi peale kaebamist, siis selleks peetakse kohtupäevi ja on olemas maavalitsejad; süüdistagu nad seal üksteist. Ja kui teil on veel mingeid nõudmisi, siis arutatakse seda korralisel rahvakoosolekul. Meie oleme ju ohus, et meid tänase kokkutormamise pärast süüdistatakse mässutõstmises, milleks ei olnud mingit põhjust ja millest me ei suuda aru anda.”

Nagu kuulsime, linnakirjutaja kõigepealt kiitis rahvahulka ja võitis sellega nende heameele. Siis näitas ta Pauluse ja tema kaaslaste süütust: nad pole templiriisujad ega Artemise teotajad. Seejärel meenutas ta seadusi: on olemas legaalne viis kohut pidada ja omakohus pole võimudele meelepärane. Ning lõpuks linnakirjutaja ka ähvardab rahvahulka: neid võidakse süüdistada mässutõstmises.

Võiks siis öelda, et need mehed, alates juutidest, kes soovitasid olukorda lahendada juut Aleksandrosel, kuni linnakirjutajani olid tõelised Jumala inglid, tema saadikud selleks, et Paulus ja tema kaaslastel päästa. Nad olid veidi võrreldavad Jeesusega, kes vaigistas Galilea järvel tormi, mille pärast jüngrid niiväga kartma löid. Nad olid veidi võrreldavad ka Jumalaga, kes meie Js kirjakohas kuivatas meresügavused ja surmas merekoletise.

Kirjeldasime eespool esimest põhjust, miks apostel Paulus surmasuust pääses: Jumala abi. Kuid on ka teine põhjus: eestpalve.

Paulus kirjutab meie kirjakohta viimases salmis: „Jah, [Jumal] ta päästab edaspidigi, kui ka teie eestpalvetega meile appi tulete, nii et paljud tänaksid meile paljude inimeste eestpalvete tõttu Jumalalt osaks saanud armuanni eest.“

Küllap oli ka tol keerulisel hetkel neid, kes Pauluse eest palvetasid, ehkki Luukas seda ei maini. Ent praegu tõstaksin esile selle, et Paulus ühendab meie kirjakohas eestpalve tänapalvega. Inimlikult lähenedes võiks ju küsida, et milleks siis tänada, kui olukord on hull? Kuidas saab asja paremaks muuta, kui hakata kõigepealt Jumalat tänama?

Ent vaatame, mida tegi Jeesus 5000 mehe söötmisel Mt 14:13–21 (ja paralleelkohtades). Olukord oli tegelikult ohtlik. Koos oli suur hulk rahvast, kes polnud Jeesusele järgnedes mõelnud toidu ja joogi peale ning nüüd ähvardas üksildases paigas inimeste nurin, mis oleks võinud kasvada rahutuseks. Meenutagem, et see juhtus Iisraeli kõrberännakul, mil just toidu ja joogi puudumise tõttu hakati nurisema jumalamehe Moosese vastu!

Kuid Jeesus lahendab asja nii, et andis ise inimestele süüa. Teame kõik seda lugu, kuid meenutan hetke, mil Jeesus hakkas toitu jagama. Mt 14:19: „Ja Jeesus käskis rahvahulkadel istuda rohule, võttis need viis leiba ja kaks kala, vaatas üles taevasse, õnnistas ja murdis ning andis leivad jüngrite kätte, jüngrid aga andsid need rahvale.“

Kõigepealt tagas ta korra ja rahustas inimesed maha paludes neil istuda. Seejärel vaatas ta üles taevasse. Miks? Sest ta tänas oma taevast Isa selle eest, et ta on lubanud inimesi imepärast aidata. Minu juurde on tulnud inimesi, kes nõutult küsivad, mida nad saaks teha oma lootusetult haigena näiva lähedase aitamiseks. Mina olen soovitanud neil palvetada. Ega muud tõepoolest midagi teha ei saagi. Võib muidugi mõelda, et lootusetut haiget pole võimalik palvega päästa ja et see kõik on lihtsalt moepärast. Kuid kui me jätame võimaluse kasutamata, siis pole tõepoolest mingit lootust.

Aga tänasest kirjakohest ja toodud näidetest õpime, et alustada on põhjust tänust. Paulus ütleb siinsamas paar peatükki edasi 2Kr 4:15: „Kõik sünnib ju teie heaks, et arm üha enamate inimeste tänu kaudu rohkenedes kasvaks Jumala austuseks.“ Nõnda siis kasvab inimeste tänapalvete tõttu Jumala arm ja muutub Jumala austuseks.

Meenutan veelkord täna loetud kirjakohta VT-st. Prohvet Jesaja kirjutab Js 51:12j: „Mina, mina olen see, kes teid trööstib! Kes oled sina, et sa kardad surelikke inimesi, inimlapsi, kes on nagu rohi, ja unustad Issanda, kes sind on teinud, kes on laotanud taeva ja rajanud maa, ja värised alati, iga

päev, rõhuja viha ees, kui ta valmistub hävitama? Aga kus on nüüd rõhuja viha?“

Kui oleme ohu lävel, siis tehkem kahte asja: usaldagem olukorra lahendamise mitte teiste inimeste, vaid Jumala kätte. Sest mitte inimesed, vaid Jumal on maailma loonud.

Ja teiseks tänagem Jumalat kõige eest: et ta on meile meelde tulnud, et ta on andnud meile oma sõna, et ta on andnud meile oma palvevaimu. Ja alles siis toogem oma palved Jumala ette. Sest Jumal näeb ju ise, mis meil tarvis on. Ja aitab peagi.

Aamen.